

BELEGGINGSSPECIAL

Inhoud

Beleggen: kwestie van verstand én fatsoen	3
Beleggen door de jaren heen	5
Beleggen in de PMT praktijk: Visie, lef en organisatie	8
Werken aan een toekomst	10
Samen beleggen bij het pensioenfonds	12

CORPORATE GOVERNANCE = GOED ONDERNEMINGSBESTUUR

Corporate Governance heeft betrekking op de verhoudingen tussen de verschillende belanghebbenden van een onderneming en de manieren om die belangen tot hun recht te laten komen. De aandacht voor Corporate Governance is sinds het begin van deze eeuw aanzienlijk toegenomen. Tegen deze achtergrond is de Nederlandse Corporate Governance Code (ofwel Code Tabaksblat) in december 2003 tot stand gekomen. De Code Tabaksblat kent een belangrijke rol toe aan de vergadering van aandeelhouders van een onderneming.

Betrokken aandeelhouder

Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT) is zich bewust van haar verantwoordelijkheid als aandeelhouder en de invloed die zij kan uitoefenen op ondernemingen waarin zij belegt. De huidige omgeving vraagt immers om een betrokken aandeelhouder.

Stemgedrag en dialoog

PMT is van mening dat er een positieve relatie bestaat tussen goed ondernemingsbestuur en de waarde van het aandeel van een onderneming. PMT wil een onderneming beïnvloeden door haar stemgedrag, deelname aan aandeelhoudersvergaderingen en het aangaan van de dialoog, met als doel het risicoprofiel van de beleggingen te verlagen ofwel het verwachte rendement te verhogen.

Beleggen: kwestie van verstand én fatsoen

Beleggingen door pensioenfondsen zijn onderwerp van publieke discussie. Deelnemers willen weten waarin hun pensioengeld wordt belegd. Wordt rekening gehouden met milieu- en sociale factoren en hoe uit zich dat?

De hoofdtaak van pensioenfondsen is het bieden van een goede pensioenvoorziening. Als institutioneel belegger zijn ze zich daarbij ook bewust van hun verantwoordelijkheid en invloed op het gebied van verantwoord beleggen. In het beleggingsbeleid van Pensioenfonds Metaal en Techniek wordt dat ingevuld. In dit artikel leest u hoe PMT invulling geeft aan verantwoord beleggen.

PRINCIPLES FOR RESPONSIBLE INVESTMENT

PMT onderschrijft de Principles for Responsible Investment (PRI). Daarin staan richtlijnen voor beleggen met oog voor milieu, sociale en de zogenaamde 'corporate governance' aspecten ('Environment, Social en Corporate Governance', de ESG factoren).

Deze 'Principles' zijn in 2006 tot stand gekomen door een wereldwijde samenwerking tussen grote pensioenfondsen, vermogensbeheerders en de Verenigde Naties. Door het

onderschrijven van de uitgangspunten onderkent PMT dat de ESG factoren invloed kunnen hebben op het rendement dat het fonds haalt met zijn beleggingen. In de uitvoering van het beleggingsbeleid van PMT vormen de 'Principles' een belangrijk uitgangspunt.

HET ÉÉN SLUIT HET ANDER NIET UIT

In het beleggingsbeleid van PMT worden de milieu, sociale en 'corporate governance' aspecten meegenomen in de beleggingsbeslissingen, naast de traditionele financiële criteria. Verantwoord beleggen hoeft niet ten koste te gaan van rendement. Integendeel zelfs! PMT verwacht dat dit leidt tot een verbeterde risico/rendementsverhouding op de langere termijn.

De ESG factoren worden integraal binnen het beleggingsbeleid meegenomen. Dat betekent dat de beleggingsportefeuille voortdurend wordt geanalyseerd op deze factoren. PMT is daartoe ook aangesloten bij 'Enhanced Analytics Initiative' (EAI). Dit is een internationaal samenwerkingsverband van institutionele beleggers, dat onderzoek doet naar de gevolgen van duurzaam beleggen voor de lange termijn resultaten van bedrijven.

NIEUWE PRODUCTEN

Binnen de beleggingen van PMT is ruimte voor nieuwe producten en initiatieven. Zo participeert PMT in fondsen die weer organisaties financieren die microkrediet verstrekken. Microkredieten zijn leningen die worden toegekend aan kleine ondernemers – vaak vrouwen – in ontwikkelingslanden. Daardoor krijgen ze de kans zichzelf en hun gezin te onderhouden en te ontwikkelen. Deze beleggingen blijken zowel vanuit het oogpunt van verantwoord beleggen als vanuit rendementsoogpunt aantrekkelijk te zijn.

UITGESLOTEN

PMT sluit beleggingen uit die in strijd zijn met de door de Nederlandse overheid ondertekende internationale verdragen. Dat betreft bijvoorbeeld ook ondernemingen die antipersoonsmijnen produceren. Daarnaast sluit PMT ook ondernemingen uit die betrokken zijn bij de productie van clustermunities.

PMT is terughoudend waar het gaat om het vooraf uitsluiten van beleggingen. Veel liever gaat PMT de dialoog aan met organisaties. Omdat zij ervan overtuigd is dat daarmee méér tegemoet kan worden gekomen aan verantwoord beleggen dan door het passief uitsluiten van bedrijven. Het aangaan

van de dialoog en een actief stembeleid wordt op verschillende manieren uitgevoerd. Zo werkt PMT samen met andere institutionele beleggers, in zowel formele als informele verbanden.

WAAR VIND IK DAT BELEID?

Meer informatie over het beleggingsbeleid van PMT vindt u op www.bpmt.nl. Daar vindt u ook een overzicht van de beursgenoteerde aandelen die PMT in portefeuille heeft. Deze lijst wordt ieder kwartaal bijgewerkt.

Beleggen door de jaren heen

Iedere maand ziet u het op uw loonstrookje: er is pensioenpremie ingehouden. Zo bouwt u een pensioenkapitaal op voor later. Wanneer u stopt met werken, ontvangt u van PMT een maandelijks uitkering als aanvulling op een overheids-pensioen (AOW). Maar wat gebeurt er in de tussenliggende jaren met het geld dat voor uw pensioen wordt gereserveerd?

Omdat u straks meer pensioengeld nodig heeft dan u zelf bij elkaar kunt sparen, belegt PMT de premies die u en uw werkgever afdragen. Dat zijn bijvoorbeeld beleggingen in aandelen, obligaties en vastgoed. Omdat pensioenfondsen met grote vermogens werken, die zij voor langere termijn weg kunnen zetten, kunnen zij hogere rendementen halen. Dat is ook nodig om voor miljoenen mensen een pensioen te realiseren. De manier waarop pensioenfondsen het geld beleggen, is door de jaren heen sterk veranderd.

JAREN '70

In de jaren '70 werd het gespaarde pensioengeld vooral belegd in staatsobligaties. De rente was hoog en rendementen op aandelen waren slecht. Dit was het gevolg van hoge inflatie.

Maar door de hoge rente konden pensioenfondsen gemakkelijk aan hun verplichtingen voldoen.

JAREN '80

Begin jaren '80 zag de beleggingsmix van pensioenfondsen er in grote lijnen hetzelfde uit. Maar een dalende inflatie zorgde voor lagere rentestanden. En mede door dit verbeterde investeringsklimaat gingen aandelen ook goed renderen. Aan het eind van de jaren '80 staken pensioenfondsen een bescheiden deel van het kapitaal in Nederlandse aandelen.

JAREN '90

In de jaren '90 werd een begin gemaakt met het spreiden van het pensioengeld over verschillende beleggingscategorieën. Dat gebeurde omdat steeds meer werd ingezien dat het riskant is om al het geld op één paard (de rente) in te zetten. Een flink deel van het vermogen werd geïnvesteerd in aandelen in landen van West Europa, de Verenigde Staten en Japan. Daarnaast werd belegd in onroerend goed, zoals kantoorgebouwen, in verschillende landen. Dit ging ten koste van voornamelijk Nederlandse staatsobligaties.

Op het eind van de jaren '90 zaten pensioenfondsen veel in aandelen. Door het leeglopen van de 'aandelenmarkt bubble' vanaf 2000 kregen pensioenfondsen te maken met verlies op hun beleggingen in aandelen. Pensioenfondsen gingen daarom op zoek naar alternatieven die wel een hoog rendement hadden, maar niet afhankelijk waren van de aandelenmarkten. Door spreiding van de beleggingen wordt het risico beperkt. Zo komen pensioenfondsen uit bij investeringen in opkomende landen ('emerging markets'), commodities en private equity. Deze begrippen worden toegelicht op pagina 7.

EN NU?

Sinds 2003 trekken de aandelenmarkten weer aan en ook de rente is sinds 2005 gestegen. En dat is goed voor het pensioenkapitaal. Ook voor de toekomst zullen pensioenfondsen doorgaan met het zoeken naar rendementsbronnen die weinig met elkaar samenhangen om zodoende de spreiding in de beleggingen te verbeteren.

THE PRINCIPLES FOR RESPONSIBLE INVESTMENT (PRI): PRINCIPES VOOR VERANTWOORD BELEGGEN

1. PMT integreert ESG-onderwerpen in haar beleggingsanalyse en besluitvormingsprocessen.
2. PMT is een actieve aandeelhouder die ESG-onderwerpen integreert in haar eigen corporate governance beleid.
3. PMT vraagt van ondernemingen waarin ze belegt rapportage op het gebied van ESG onderwerpen.
4. PMT promoot PRI in de financiële sector.
5. PMT werkt samen om PRI effectief te implementeren.
6. PMT rapporteert over de activiteiten die zij doet om PRI te implementeren.

COMMODITIES, PRIVATE EQUITY EN EMERGING MARKETS

Commodities

Investeringen in grondstoffen of basisproducten zoals ruwe olie en gas, basismetalen als goud, zilver, aluminium, koper, zink, nikkel en lood, maar ook voedselproducten als graan, sojabonen en zelfs vee.

Private Equity

Beleggingen in ondernemingen die niet aan de beurs genoteerd zijn, of in (delen van) bedrijven die van de beurs worden gehaald.

Emerging Markets

Beleggingen in de opkomende financiële markten van ontwikkelingslanden.

Beleggen in de PMT praktijk: Visie, lef en organisatie

Het vermogen van het Pensioenfonds Metaal en Techniek valt onder de verantwoordelijkheid van Theo Jeurissen, manager Vermogensbeheer bij PMT. Het vermogen wordt beheerd door Mn Services. Wouter Pelser is Chief Investment Officer bij Mn Services en verantwoordelijk voor de strategische uitvoering van het beheer. Beiden geven aan hoe het beleggingsbeleid in praktijk wordt gebracht.

KRITISCH BESTUUR

Theo Jeurissen van PMT: "Vermogensbeheer heeft niets met gebakken lucht of speculatie te maken. Onze bestuurders, afkomstig vanuit de sociale partners, zijn kritische vakmensen die een doordacht antwoord verwachten van ons. Zij kijken niet alleen naar de cijfers, maar benoemen ook andere zaken die er toe doen, zoals omstreden beleggingen. Op basis daarvan beslissen ze of een bepaalde stap al dan niet wordt genomen. Zijn de risico's van een belegging echt helder? Of zijn de cijfers mooier dan de werkelijkheid? Het bespreken van dit soort kwesties is essentieel. Naast de beleidskeuzes is het voor het bepalen van een beleggingsstrategie belangrijk om de internationale financiële markten te doorgronden.

Dat leidt tot een bepaalde beleggingsmix die Mn Services verder uitwerkt."

HORIZON

Wouter Pelser van Mn Services: "PMT bepaalt de strategie, wij adviseren en voeren uit. Dat doen we door de kenmerken en risico's van het pensioenfonds in kaart te brengen. Hiervoor doen we vergaande analyses en stellen we vele vragen aan het fonds. Hoe zijn de verplichtingen gestructureerd? Wat is de indexatieambitie van het fonds? Waar liggen de risico's? Daarbij kijken we naar de horizon waarop PMT zich richt. Die ligt ver in de toekomst. Niemand kan zeggen hoe de wereld van morgen eruit ziet, terwijl er ondertussen wel strategisch beleid moet worden gemaakt. Dat doet PMT ondanks korte termijn beperkingen en de waan van de dag."

STEVIGE RENDEMENTEN

Pelser: "Terugkijkend op de behaalde resultaten van de afgelopen vijf jaar zien de rendementen voor PMT er stevig uit". Jeurissen vult aan: "Beter presteren is vooral het maken van betere strategische keuzes. Qua rendement zitten we in de top drie van Nederland. Dat betekent niet dat we nu achterover leunen, want die positie blijft niet vanzelf zo. Het is een kwestie van visie, lef en organisatie om het voor elkaar te krijgen. Binnen de beleggingsportefeuille hebben we in een vroeg stadium commodities, private equity en emerging markets toegevoegd (zie kader pagina 7). Deze hebben sterk bijgedragen aan het positieve rendement. Een heldere visie over de richting waarin financiële markten zich ontwikkelen is vereist. Daarvoor volg je kranten, tijdschriften en wetenschappelijk onderzoek. Dat kan leiden tot de wens om te gaan beleggen in bijvoorbeeld infrastructuur."

WIE VOEREN HET UIT?

Theo Jeurissen

(Manager Vermogensbeheer Pensioenfonds Metaal en Techniek) Jeurissen begon zijn carrière als econoom bij het Ministerie van Economische Zaken. Na een aantal functies binnen ABP, waar hij ondermeer verantwoordelijk was voor de ontwikkeling van beleggingsbeleid, maakte Jeurissen in 2001 de overstap naar PMT, waar hij verantwoordelijk is voor het beleggingsbeleid en het monitoren van de beleggingen.

Wouter Pelser

(Chief Investment Officer Mn Services) Pelser, sinds 2001 werkzaam bij Mn Services, is sinds 2005 verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleggingsbeleid. De afdeling Asset Management bestaat uit zeven beleggingsteams, waar in totaal zestig mensen werkzaam zijn.

Werken aan een toekomst

Microkredieten zijn leningen aan kleine ondernemers in ontwikkelingslanden. Deze ondernemers krijgen zo de kans een eigen bedrijf op te bouwen. Zonder microkrediet zou dat niet mogelijk zijn. Een microkrediet varieert van enkele tientallen tot enkele honderden euro's. Zo kan een ondernemer bijvoorbeeld een naaimachine, een koe of gereedschap aanschaffen.

MICROKREDIET GOED VOOR BEIDE PARTIJEN

Om microkredieten te ondersteunen, belegt PMT in verschillende microkrediet-beleggingsfondsen. Deze investeren in microfinancieringsinstellingen (MFI's), dit zijn banken zonder winstoogmerk die vaak in ontwikkelingslanden zelf zijn gevestigd.

Omdat mensen in ontwikkelingslanden meestal geen onderpand kunnen geven, wordt een lening vaak aan een groep verleend. Wanneer een individu uit de groep zijn of haar lening niet terugbetaalt, wordt aan de hele groep geen lening meer verstrekt. Door deze manier van werken, is de slagingskans voor de betrokken ondernemers heel groot en is het risico voor beleggers zeer gering.

VROUW GOEDE ONDERNEMER

Zo'n tachtig procent van de klanten van microfinanciering is vrouw. De microfinancieringsinstellingen hebben graag vrouwen als klant omdat zij betrouwbaarder blijken dan mannen bij het terugbetalen van hun lening. De vrouwen vormen kredietgroepen, die garant staan voor de afbetaling van de leningen. Bijkomend effect van het microkrediet is dat de positie van vrouwen én hun kinderen sterk verbetert.

Kijk voor meer informatie bijvoorbeeld op de website van Cordaid www.cordaidmicrokrediet.nl.

Samen beleggen bij het pensioenfonds

Via internet of een beleggingsadviseur kan iedereen zelf beleggen. U koopt aandelen en laat u goed adviseren of volgt zelf de ontwikkelingen. Voor sommigen is het een interessante hobby en, met inzicht en een beetje geluk, nog winstgevend ook. Er zijn ook beleggingsclubs waar de leden gezamenlijk beleggen.

SAMEN BELEGGEN

PMT belegt 'in het groot' met het gezamenlijke pensioenkapitaal van de deelnemers. Met een vermogen van 32 miljard belegt het pensioenfonds op veel verschillende manieren. Zo wordt het beleggingsrisico gespreid én het levert gemiddeld een hoger rendement op. Anders dan particuliere beleggers, hoeft een pensioenfonds geen belasting te betalen over de beleggingswinst. Bovendien blijven door de grote omvang van het belegd vermogen, de beheerkosten laag. Samen beleggen heeft dus veel voordelen.

PENSIOENBELEGGEN

De meeste werknemers zijn verplicht om hun pensioen op te bouwen bij Pensioenfonds Metaal en Techniek. Zo is dat geregeld in de wet en de CAO. Maar daarnaast bent u natuurlijk vrij om zelf te beleggen met uw spaargeld. Wilt u liever niet zelf beleggen, maar spreekt het u wel aan om via beleggen extra pensioen op te bouwen? Dan kunt u deelnemen aan Pensioenbeleggen bij PMT. U legt dan extra pensioenpremie in die PMT voor u belegt. Meer informatie hierover kunt u vinden op www.bpmt.nl.

COLOFON

Beleggingsspecial is een eenmalige uitgave van Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT) najaar 2007

Hoofdredactie: Bestuursbureau PMT
Redactie: Mn Services
Vormgeving: Ontwerpwerk, Den Haag
Oplage: 610.000

Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT)

Postbus 5210

2280 HE Rijswijk

Heeft u vragen?

Bel ons (070) 3 160 860

www.bpmt.nl